

Székely H. Gyöngyi

ÚTI BESZÁMOLÓ ERDÉLYBŐL

Perzsel a nyár és a városba kényszerült ember menekül a lankás völgyek árnyékába, a búzátáblák, immár érett, nehéz kalászáinak rengő barázdái simításába, az erdők lombkoronáinak védelmébe.

Nagyon örültem a szabadságnak, a hajnalodó idő fogságában ízlelgettem a szabadság hangjainak nedűjét és vártam a múló percek nyújtotta felfedezéseket. A szürkület foltokban dobta le ruháját, helyet adva a piros korongnak, mely kerekedve jelezte, hogy valóban elkezdődik a szabadság köntösébe öltöztetett új nap. Ahogy ívelt az égbolton a pirosból vörössé vált korong, úgy változtatta arcát, a teljes világosságra már aranyba öltözött és sugarakat küldött a táj minden szegletére.

Álmos és csendes volt Magyarkapus, amikor kapuján beléptünk. Egyik kisház elé érve, a ház kedves nénikéje a kapuban termett és a helyi vendégszeretet melegével tessékelt be szobájába, őszintén örülve látogatásunknak.

Szilágyi Kis Lukács Erzsébet, Erdély első népi iparművésze, a kalotaszegi varrottasok művelője és tudója, ősi minták rajzolója. Helyi szokás szerint frissen sütött fánkkal várt az érkezőkre, és az om-lós, lágy kőtestésztához kávé, házilag készített bodzaszörpöt kínált. Jól esett a beszélgetés. Sokáig időztünk Kalló Sinkó Katalin, Kalotaszegi Nagyírást (1980) könyve felett, beszélgetve a mintákról.

A szavak varázsa megállította az idő múlását, de a szabadság percei fogytak, így utunkat folytatni kellett. Kolozsváron kicsit megpihentünk és indultunk tovább az új, régóta dédelgetett álmunk elérésére.

Újra egy ébredő reggel játékát nézhettem végig az autóból. A vörös golyó aranyba öltözése most sem maradt el, volt egy kis fátyolos törülközés a hajnal harmata után, de a fényesség ismét zavartalanul vezette utunkat. Dimbes-dombos kanyarok között, ébredő faluk táru- kapui mellett haladtunk és a megművelt földek bőssége ringatta szoknyáját felénk.

Megérkeztünk Marosvécsre, a templomtornyot megtalálva az irány is adottá vált, a templomtorny mindig eligazítja a vándort. Wass Albert sírja előtt jöttünk tisztelegni és egy imát elmondani, régen készültünk erre az alkalomra.

A Kemény kastély immár elkerített udvarán, egy gyönyörű parkban, ősi fák ölelésében találtuk meg a sírt. Legnagyobb meglepetésemre a sír szomszédságában a „Helikon asztal” állt.

Igen, bevallom, nem foglalkoztam indulás előtt a dologgal, nem olvastam utána, nem figyeltem eléggé a leírásokra, csak Wass Albert emlékét kerestem, pedig a figyelmeztetést már itthon megkaptam, hogy más irodalomhoz kapcsolódó dologgal is találkozhatok az utam során.

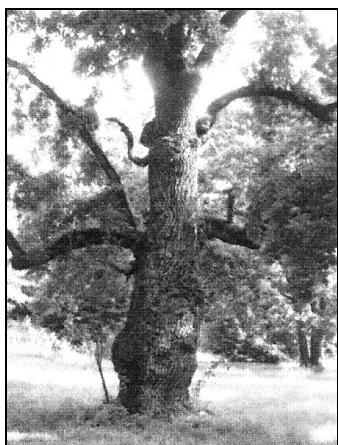
– Indulás előtti nap délutánján a könyves polcomról nagy zajjal szállt le egy könyv, ijedten szaladtam be a szobába, hogy a zaj forrását megleljem, nagy nehezen felfedeztem a padlón heverő könyvet. Kezembe vettem, „Erdélyi írók antológiája” – sokat gondolkodtam azon, hogy mit akar üzeni ez a könyv?

Fájdalmasan hasított belém a felismerés az ősi fák lombkoszorúja alatt, amikor a „Helikon asztalt” megpillantottam. A figyelmeztetés... a felkészítés... a várakozás... az intés... a varázs. –

Álltam az asztal előtt, nem is, keringtem körülötte és hagytam a kő örök üzenetét, a hely szellemét, a fák susogását, a lombok ölelését élni, átjárni lelke- men, testemen. A fény játszott velem, a magasan összeölelkező levelek tánca meghatározta a fény útját és nekem csak követni kellett a játékszabályokat. Élt a táj és én benne voltam. Az emlékekkel telített ősi park, ahol régen írók ültek, vitákba és egyetértésekbe bocsátkozva és most az arborétum túlélő fái árnyékában, sírok őrzik egy irodalmi eszme és művelői emlékét. Kutatva a Kemény kastély története után, a megélt valóság és gondolataimban kirajzolódott kép helytállónak bizonyult, idézek egy részletet:

„A vár mögött hatalmas park található. A park kinézete az évszázadok során lényegesen megváltozott. A somoskert, a sáfrányos, a virágoskert, a

méheskert, a vár körül rikoztó pávák mára sajnos eltűntek, de az embert, ahogy a vár közelébe ér hatalmába keríti a történelem szelleme. A parkban néhány különleges fa törzsére rögzített latin megnevezés utal arra, hogy itt valamikor arborétum volt. A kastélytól nyugatra megtalálhatóak a földvár fűvel benőtt terepalakulatai. A parkban, a tölgyfák árnyékában (melyeket egyes vélemények szerint még II. Rákóczi György ültetett) található a Kemény család sírhelye. Itt helyezték örök nyugalomra báró Kemény Jánost, feleségét a vár úrnőjét Augusztá Patont, valamint lányukat Kemény Klió operaénekesnőt, az 1935-ben felállított, s ma már jelképnek számító Helikon-asztal szomszédságában. A Helikon-asztalt ünnepélyes keretek között 1935-ben adta át Makkai Sándor Kemény Jánosnak és feleségének, mint a Helikon íróinak ajándékát. A kőasztalt Kós Károly készítette és felirata Kuncz Aladár emlékét örökíti meg.”

Ősi fa - Kemény kastély

„Helikon asztal”

A Kemény kastély állapota eléggé rossz és szomorúan tapasztaltam, hogy fogyatékos gyerekek lakják. Hogy ez jó? vagy rossz? – nem tudom el-

dönteni. Szegény gyerekeket és a nehezen megérthető hangokat hallva szomorúság fogta el a szívem, tudom, hogy jó, ha a sérült emberkéek otthonra lelnek, tudom, hogy segíteni kell, foglalkozni kell velük, valamilyen értelmet és teret kell adni az életüknek, de a kastély egykori életével ez nehezen egyeztethető össze. Ez lenne az a sors, amit a kastély egykori lakói és azok vendégei megálmodtak, amiért összegyűltek a kastély árnyas parkjában... Igaz, hogy Kemény János egy mecénás volt, hogy mindig szeretett mindenkinek segíteni, hogy vagyona nagy részét a színház élte-tésére, a kultúra ápolására költötte, hogy segített a rászorulókon, a kastély árnyékában élő szegényeken, ezért halála után is segítenie kell, a kastély jótékony célra való felhasználásával? Két ellentétes pólus, fehér-fekete, még élő ősi fák és hiányzó virágoskertek, harsogó tiszta szó és artikulálatlan beszéd.

Benne voltam egy elvarázsolt, csodálatos világban, egy álmokat őrző kertben és rám tört az éles, olykor hasítóan fájdalmas valóság, a kastély sérülten nyüzsgő, mai, hétköznapi világa, szaladtak a gondolatok bennem és siettem, szinte menekültem az ellentmondásos világból, a még tisztaságát őrző táj ölelését megérezni, az áhított célt elérni, a kastély távoli kontúrját képező gyönyörűsége Istenszékét megérinteni.

Az országútról Dédabisztrán tértünk le szűk, kanyargós úton, sűrűn lakott falun haladtunk keresztül. Szeretem ezt a települést, mert érzem Wass Albert szellemét benne. A kerítések lécei, kapuk szemöldökfái őriznek még elemeket ősi motívumaink színes tárházából. A falu végén, már csak hétvégi házak vannak, és egyre szellősebbé válik a település. Végül kitárul a táj, az út a patakmentén halad tovább, legelők, erdők lábai csipkézik széleit.

Az autót letesszük pihenni, egy erre kialakított helyen és a hegyről szaladó patak medrén gyalog folytatjuk utunkat. Meleg van, de elviselhetőbb a hőség, mint a város zárt utcáiban. Ezer szín ékesíti a tájat, dalok és gyöngö zöngések, ciripelések fokozzák az izgalmat. Pillangók és rovarok cikáznak a párásan lebegő tájban. A kaptatók csendesebb fordulataiban mindig van néhány szem számoça, málna, hogy oltsa a vándor szomját, hogy

erőt adjon a továbblépéshez. Az emelkedő nő, de már a fák nyújtanak oltalmat a nap forró sugarai elől. Végül az ég is beborul, de csak finoman, egy kis fátylat küldve fejünk fölé, és a szellő lágy fuvallata segít a kaptatók legyőzésében. Kezdetben a patak medrének kövein táncolgatva, majd a köveket elkerülő, jó illatú, színes réten átvágó úton haladva érünk az erdei ősvény kanyarulatára, – egy tisztás és egy újabb tisztás, egy emelkedő, egy lankás rész, újabb emelkedő, sziklás, köves út, sima erdei út, fától fáig, beljebb és mélyebbre az erdő szívébe, a hegy tetejére. Elérjük az utolsó emelkedő részt, az erdő kezd ritkulni, már látszik a fennsík, a végtelen kék ég. És elhagyjuk az erdőt, az idő kellemes, a horizont kitágul, az ember lánya elvész a természet tenyerén. Első utunk a forráshoz vezet. Hűsítő, finom tiszta víz – a megtett út jutalma. Egy-két korty a tiszta, hideg nedűből és már indulok is a székre az „Isten székére”. Istenem, mennyire lélegzetelállító ez a hely. Az ember csak megy és megy és egyszer csak vége, elfogy az út a lába alól, ott van előtte a mélység, az űr, a messziség. Egy óriáslépéssel át lehetne hágni a szakadékot és az utat folytatni a szemközti hegy gerincén, de az űr nagy és méltóságteljes. A hely figyelmeztet az emberi kicsiségre, de jó vendégszerető módjára hellyel kínál, vannak kőlapok, „székek” melyen helyet lehet foglalni. Log a lába, lóga... lógatom a lábam a mélybe és szemem köszönti a helyet. Figyelmesen haladok körbe tekintetemmel, van-e változás? A sziklák egyenes gerinccel állnak, olykor virágok színesítik, kis csokrok remegnek bele e tájba, jelezve, hogy a szikla keménysége is hordoz törékenységet, finomságot. Az egyenes falak alatt hullámzik az erdőrengeteg, magába rejtve az élet sok-sok apró csiráját. És itt fenn? Itt is van élet a falakat ékesítő növényzet mellett, madarak látogatnak meg, megpihelve a hosszú repülés fáradalmában, vagy csak kíváncsiságból, vagy csak ismerkedésből, vagy csak üdvözlésből, mesélnek, pittyegnek, beavatnak az elmúlt évek titkaiba.

Sokáig ülök itt, beszélgetek magammal, gondolataimmal, hálálkodom, előhívom a múltat, emlékezem Wass Albert – Hagyatékban leírt jeleneteire, köszöntöm Apót és töltődök. Szeretném megállítani az időt és az idők végezetéig csak itt ülni, kőszoborrá válni és ölembe ültetni az ide zarándoklókat, meghallgatni, felüdíteni, erőt adni a rá-

szorulóknak. De egyelőre én szívom magamba a hely adta erőt, szükség lesz rá a jövőbeli városi élet forgatagában. Óvatosan leemelem vállamról az idáig cipelt batyumot és elhelyezem a szikla egyik tarsolyában, fohászkodva Apóhoz, hogy a tartalmát dolgozza fel. Nehezen tudok elszakadni a helytől, minden pillanat számít, minden elraktározott kép, villanás segítségemre lehet a jövőben. Sokáig állok a szakadék fölé ívelő szikla közepén és várom a csodát, várom, a hangot mely visszartart, mely ide köt, leláncol, várom a pillantást mely bálványá változtat, várom, azt a kis fuvallatot mely megállítja az időt. Nehezen tudok elszakadni a helytől, lassan lépkedek a megtett út felé, mely már visszautat jelent. Talán könnyebb az elválás, ha feladatot keresek magamnak, így orbáncfüvet, kakukkfüvet szedek, hogy majdani teájuk zamatával visszanyerhessem a táj erejét.

Az erdő ismét magába ölel és az utam már lefelé halad. A patak medrének kövein botorkálok, amikor újra kisüt a nap, már nincs szükség az óvó fátyolra leértem. A patak friss vizében megmosakodok, hűsít a hideg tiszta víz és ébresztget a valóságra. Utam legfőbb célját elértem. A szabadság szerencsére még tart, de most már nincsenek terveim, csak hagyom, hogy megtaláljon azt, ami számomra fontos lehet, ami utat mutat, vagy megmutatni kívánja magát.

Boldog voltam és mégis fájt, hogy el kell hagyjam a „helyet”. Jövőre újra megteszem az utat, mely nehézségi fokát gyöngyöző verejtékcseppekben méri és a célba érőt gazdagon jutalmazza a végtelenség érzetének megtapasztalásával, a múlt idézésével, a hagyatékunk átélésével. Köszönöm, hogy részese lehettem újra a feltöltődésnek.

Azt írtam imént, hogy más elvárásom nem volt a szabadságon töltött napjaim tarisznyájában lapuló történésektől, de biztos voltam benne, hogy a dolgok megtalálnak, melyekkel talán előbbre jutok a gondolataimban botorkáló kérdések megoldásában.

Gyergyószentmiklóson meglátogattuk az örménytemplomot. Az udvaron, a templom bejáratának jobb oldalán egy nagyon régi, jó állapotban lévő kőkeresztre bukkantam. Istenem – egy „tollas Krisztus” ábrázolás! – gondoltam. Sajnos ez a

kép, a hiányos tudásom megtapasztalására hívta fel a figyelmem, ami nem baj, legalább pótolom a tátongó űröket.

A kőkereszt Krisztusa más üzenetet hordoz: Sol invictus – Győzedelmes nap, az Igazság napját hirdeti. Krisztus jobb kezében Csillag, bal kezében a Hold, míg a feje körül a Nap található. Krisztus arca szinte mosolygós, szelíden figyelmezteti a rátekintő tekinteteket, hogy az Igazság napja elkerülhetetlen és mindenki életében eljön.

Igazság napja

Kígyós Krisztus

Kicsit távolabb a templombejáratától bal kézre egy másik régi kőkereszt található, ez is érdekes ábrázolás, hiszen Krisztus feje körül egy kígyó van. Találkoztam már olyan magyarázattal, hogy a kígyót a fejtetőn keresztül kiengedik az anyagi test szorításából. Ugyanez a motívum található a Miska kancsón, mely azonos a klasszikus Kun-Baba kezében lévő áldozati edénnyel. A szent edényből esküvőn, illetve toron ittak, azért, hogy az egybekelő párt, vagy a halott lelkét a mennyei-élet vízé-

vel táplálják, segítsék útjukon/útján. Ez az ábrázolás viszont egészen egyedi, mivel a kígyó nem felfelé halad, hanem vízszintesen van Krisztus feje köré tekerve, feje kicsit talán emelkedik felfelé. Nem tudom megfejteni a jelentését az ábrázolásnak. Egy újabb kép, amellyel foglalkozni kell. Mit üzen a kőkeresztbe ágyazott kígyós Krisztus?

Utunkat folytatjuk a ritkán elterülő falvak és az őket összekötő szántóföldek, legelők kíséretében. Szeretem ezt a tájat, a zöld minden árnyalata felüti fejét és ahol a háznépe még nem ért rá kaszálni ott keveredik a virágok üdítő színeivel. Szeretem, ahogy a gólyák lépegetnek a mezők pázsitjában keresve az ennivalót, a falvak oszlopait, kéményeit, sűrűn belakott fészkeikben, álldogáló, szárnyukat már bontogató fiókáik számára. A már lekaszált területeken boglyák emelkednek, vagy éppen szárad a széna, árasztva illatát az ott elhaladókra. Szeretem az egyszerűségét a tájnak, mely millió kis elemet tartalmaz, mely a biztost, a szeretett otthont, a szülőföldet jelenti. Szinte minden településen akad látogatni való, emlékből, tarisznyánkba elhelyezendő kincs.

Csíkszentdomokos utcái csendesek, szinte kihaltak, lehet, hogy a hőség elől bújtak el az emberek, vagy ebédidő lévén a kert árnyas lugasában fogyasztják étküket. Az Egyeskö, Öcsém, Tarkó, Fekete Rez és a Nagyhagymás hegytömbjei és annak legendás szépségű tájai ívelik körül a falut, mely az Olt folyó két partján, terpeszkedik.

A szent Domokos tiszteletére felszentelt templomot zárva találjuk, ugyan a templomkertet megtekinthetjük, körbe járjuk, de beljebb nem jutunk. A szomszédos parókián is hiába kopogtatunk. Elindulunk dolgunk végezetlenül, amikor az úton áthalad egy ember és eltűnik a templom kapujában. Gyorsan szaladok utána és nem mondhatom, hogy örül érdeklődésemnek. Azt mondja nem érnek rá, hogy minden turista előtt kinyissák a templomot. Kisebb szóváltás után az ajtó mégis csak kitarul, szép kis felújított, régi ízét már részben elvesztett barokk stílusú templomba lépünk. A templom egyetlen falra kifüggesztett festett mennyezet-kazettája, keresztelőkútja és szenteltvíztartója jelzi a régi patináját a helynek és árulkodik arról, hogy itt Árpád-kori templom állhatott hajdanán.

A beszélgetés oldja a feszültséget és utat enged a szomszéd udvar, iskolaépületében elhelyezett Márton Áron kiállítás megtekintésére is. Ismét alkalmam van, tudásom hiányosságainak pótlására.

Márton Áron rézágyúja mondja a népdal, de mit rejtenek a kiállítás gondosan összeállított darabjai? Márton Áront XI. Piusz pápa 1938. december 24-én nevezte ki Gyulafehérvár püspökévé és rá egy évre február 12-én szentelték fel. A kiállítás anyagából megismerhetem az embert, és szerep vállalásait, a gondolkodását, a hitét.

Márton Áron fiatalpapként figyelt népére, meghallgatta, segítette nyáját, de figyelme tovább is terjedt, észrevette az iskola, az oktatás hiányosságait és ezt próbálta orvosolni, 1933 őszétől az „Erdélyi iskola” folyóirat életre keltésével és szerkesztésével.

A lap 1. számában a szerkesztők célkitűzésésként megjelölik: a magyar tannyelvű iskolák szolgálatát, az iskolai és népi hagyományok ápolását, a pedagógia újabb eredményeinek hasznosítását, azoknak az új irányzatoknak az ismertetését, amelyek lehetővé teszik az iskola és pedagógia egyetemes válságának leküzdését. A folyóirat cikkeiben a pedagógiai gondolkodás módja és az iskola egyes, valóban jellemző válságtünetének bírálata jelentkezik, foglalkozik az iskolai munka ismertetésével, a neveléssel, mely háttérbe szorult. A folyóiratban elemzik a pedagógiai tevékenység másik nagy hiányosságát, az étellel való kapcsolat elmulasztását, ezért fontosnak tartják a gyakorlattal való ismerkedés megteremtését, új módszerek, eszközök bevezetését, a földműves-iskolák és ipari tanonc-tanfolyamok megszervezését. A folyóirat lapjaiból kiderül, hogy fontos a kézimunka, ének és helyesírás tanításának bevezetése, az iskolai kirándulások szervezése, a család nevelése a gyereken keresztül.

Mennyi ismerős fogalom – vajon ma nem kellene újra belenézni ezekbe az újságokba és meríteni a cikkekből, újra elemezni, újra felhasználni? A ma pedagógiája mennyivel jobb? – nem hiányoznak az itt említett elemek? A bemutatott, néhány kép erejéig kivonatolt „Erdélyi Iskola” folyóiratban örömmel fedeztem fel a régi gyerekjátékok leírását, a mondókák, gyerekversek, énekek ajánlását és a kézimunka órán használható hímzések, faragások gyerekkézzel elkészíthető változatainak be-

mutatását. Jó volt Márton Áront erről az oldaláról is megismerni, ilyen tanítópapokra ma is nagy szükség lenne!

Csodálatos idézetet olvastam a kiállítás utolsó tábláihoz érve Márton Árontól, ezt le kell írnom:

„Bölcsőm közönséges deszkából volt összerakva, amilyen lesz a koporsóm is. De fáját a csíki hegyekből vágták, ahol az őrt álló fenyőerdők koszorúja gyökerével sziklába kapaszkodik, s makacsul állja a viharok tépését; ahol az emberek századok óta küzdenek a mostoha életviszonyokkal, mert tudják, hogy a sötét borulat mögött ott van Isten, s beléje vetik bizalmukat. Innen jöttem, s nem hoztam mást, csak a halálos szerelmet népem és az emberek iránt, s a katolikus hitet, melyet hitvalló és hitükből élő nemzedékek a Csíksomlyói Mária lábainál mélyítettek el, és örökítették át a századok során.”

Belefeledkeztünk a kiállítás elénk táruló gondolataiba. Kilépve az épületből a napsugarak végigfűrkésztek és simogatón terelték tekintetünket a szemközti kéményen szárnyukat bontogató golyákra és az őket körülölelő csíki tájra. Délcegen és rendíthetetlenül álltak őrt a fenyők emlékeztetve Márton Áron gondolataira.

Folytatjuk utunkat Csíkrákos irányába, teret engedve a felhalmozott gondolatoknak, hadd tisztuljanak, pakolgassanak fejünkben, miközben a mezők és szántóföldek hétköznapi sokszínűségén siklik tekintetünk. Csíkrákos főutcája kicsit fel van túrva, vezetőket fektetnek, sikerül egy csendesebb utcán keresztül elérni a Bogáti hegy lábát. Csodálatos székely kapuk előtt haladunk el, melyek faragványai olvashatóak, nagy-nagy szeretettel köszöntik a belépőt, de határt szabnak a külső és belső világ között.

Bogát, Csíkrákos határában, az Olt folyó fölött magasodik, egy kiszögelés, mely a Hargitához tartozik. A szemben lévő Kőd nyúlványával képezi a Rákosi szorost, amely határt jelent Középcsík és Felcsík között. Magassága szerint nem is hegy, csak domb, de mint a Hargita folytatása, az előkelő hegy nevet viseli. A Bogát nevet, Bogát magyar vezérről kaphatta, aki a honfoglaláskor a Tatros völgyén, a Csíki havasokon át jött Erdélybe, és aki közeli rokonságban állt Árpád vezérrel.

Nagyon előnyös hely, jó a kilátás a két Csíki-medencére, ezt őseink szeme is észrevette. E helyen egykor erődítmény, vár állott, ennek alaprakata még látszik, 220 lépés kerülettel bír. A Bogát hegyen most kápolna áll 1725-ben épült és Szent Fülöp és Jakab tiszteletére szentelték fel.

Bogáti kápolna kereszttel

A hegy aljában hagytuk autónkat, a „Vándor székelly fogadó” parkolójában. A dombot a legmeredekebb oldalán másztuk meg, a fogadó kiskapujával szemben található ősvény hívogatásának engedve. A tetőre felérve, kapkodva a levegő után, vettük észre, hogy milyen széles, lankásan emelkedő út vezet a dombra. A kápolna előtt két régi kereszt köszönti az erre járókat és egy csodálatos kilátás. Végig sétáltunk a kápolna körül és hosszasan megálltunk egy-egy kép befogadására, rögzítésére. Csendes délutáni idő volt, a nap kicsit bágyadtan pislogott ránk és aranyba foglalta a csíkokban lekaszált rétek kontúrjait. Egyik helyen a szomszédos települések képe tárult elénk, mozgósítva a helyet az átrobogó székellygyorssal, másik helyen napozó virágok ölelkezése az egy emelettel feljebb lakó kukoricaföldekkel, de a számomra legkedvesebb látvány a kápolna jobb oldali lankás, egymásra emelkedő, egymásra lépdelő, teraszokat alkotó kaszálói jelentették. Egy csík már lekaszált, nap által megérlelődött, illatát árasztó széna, élénk és fakó sárga ruhákban, egy csík még színesen élő liget, mámorító illatot dobálva felém, egy csík földből még alig kilátszó, új

életet sarjadzó mező, egy csík melyen a színek már szaggatottak, sárga és zöld sávokat alkotnak, hiszen lovas szekér áll rajta és vasvillával hányják a szénát, növelve a szekér tartalmát. A csíkok futnak a domb kanyarulataiban, és szemem velük fut a végtelenbe. Csodálatos a csend körülöttem, melyből olykor vidám kacaj fakad, foszlányokban érkezik az énekszó, vagy éppen a szomszédos közeleli sávot vágó kasza suhintása ébreszt álmaimból. Sárgás-zöld és színparádé, fáradt sárga, üde zöld és élénken fogócskázó színek, élénksárga és barnuló foltok bólogató játéka kápráztatja szemem. Mennyire idilli a szekeret rakó család képe, ahogy gyűjtik a termést, gondosan összerakva, összeszedve szárlól-szárla a téli dermedt fehérségben állatokat, tápláló eledelt. Amott egy nagy madár kering, zsákmányra lesve, vagy elkábulva az áradó illatoktól. Jól esik itt állni a domboldalon, a kápolna oltalmában és csak lenni, csak szuszogni csendesen és hagyni a gondolatokat játszani a tájba fonódott szabályok szerint. Földbe gyökerezett a lábam, nem bírom megmozdítani, nem akarok lemenni, nem akarok elmenni – csak állni és elmerülni a hely színeiben. Ízlelgetem a szabadság szavait és elveszek a fények csendes fakulásában. Szeretném, hogy örökké tartson a pillanat. Eszembe jut egy kislány mondata, a gyergyószárhegyi, Kájoni János Gyermekvédelmi központból (Böjte Csaba otthona), akit nevelője hívott reggelizni és erre azt válaszolta: „Meg se vagyok készítődve” – igen, meg se vagyok készítődve!, nem vagyok kész a távozásra! még nem! Minden zsigerem tiltakozik, leülök a domboldalon, tekintetem versenyt fut a csíkok tekergésével és engedem, hogy magába zárjon a helybeli idő.

Bogát

BESZÁMOLÓ A XVI. MAGYAR ŐSKUTATÁSI FÓRUMRÓL Miskolc, 2011. augusztus 1-5.

A Miskolci Bölcsész Egyesület 2011-ben is megrendezte Őstörténeti Fórumát. A Megnyitón Molnár József evangélikus lelkész imája és áldása után Petraskó Tamás, Kisrosvány polgármestere köszöntötte a résztvevőket. Hampó József parafrázisát (kuruc kori zenei emlékek) Nagy Zoltán trombitaművész és a szerző adta elő. A műsor során bemutatkoztak Kékes Zsuzsa énektanárnő tanítványai is. Idén az „Igaz magyarságért” kitüntetést Záhonyi András vehette át (12 éves újság- és szakírói munkásságáért, valamint mezopotámiai kutatásaiért). Nagy Géza, a Bodroglak néprajzának és hagyományainak kutatója megkapta a „MBE tiszteletbeli örökös tagja” kitüntetést, melyet a család nevében fia vett át.

II. Rákóczi Ferenc
Jószay Zsolt szobrászművész alkotása
a Miskolci Galéria (Rákóczi-ház) homlokzatán

A Fórum idén II. Rákóczi Ferenc fejedelemről emlékezett meg.

A Kecskés Együttes a kuruc kor zenéjéből adott ízelítőt. A régi török zene Európából” c. műsoruk is nagy sikert aratott a Talizmán étteremben.

Cemalettin Özdemir Nürnbergben működtet egy múzeumot, mely a török hagyományokat mutatja be. Előadásában a turáni népek 21. századi egymásra találásáról beszélt. Kollégájával, Rodostó egykori polgármesterével (Ibrahim Uzunnal) beszámoltak arról is, mekkora tisztelet övezi Törökországban II. Rákóczi Ferencet (és a magyarságot).

Misóczki Lajos Rákóczi és bujdosó társai újratemetésének pillanatait idézte fel az évforduló kapcsán.

Az idei kirándulás során a Nagy Fejedelem életének fontosabb állomásait jártuk be Gondos Béla vezetésével. Borsi (születésének helye) és Kassa (Rodostóból hazahozott hamvai ma a Kassai Dómban nyugszanak, emlékét pedig a Rodostó-ház őrzi) meglátogatása mellett megtekinthettük Petőszinye és Abaújszina Árpád-kori templomát is. A hétfői napon rövid látogatást tettünk a diósgyőri katolikus templomba.

A konferencia másik fő témája a magyar alapítású Pálos-rend volt.

A felvidéki Fister Magdolna a ciglédi Pálos-kegyhelyt mutatta be. Rostás László a magyar pálosok egyiptomi kapcsolatairól beszélt. Schmidt Irén a rend megalakulásának körülményeit tárta elénk.

A Pálos passiót (a MBE kiadásában megjelent könyv szerzői: Gyárfás Ágnes, Bakk István és Bakk Erzsébet) Propper Valéria mutatta be.

A Fórumon természetesen más, izgalmas témájú előadások is helyet kaptak.

A marosvásárhelyről származó Szőnyi Magda pszichológus a (magyar) nyelvről mint a lélek tükréről tartott előadást.

Fazakas Árpád a só (a „fehér arany”) szerepét mutatta be Kolozs megye történetében.

Nemrég megjelent könyve, „*Az én falum, Kolozs*” 2011-ben jelent meg a MBE Magyarságtudományi Tanszékének kiadványaként.

Felesége, *Fazakas Tavaszi Ilona* a kalotaszegi viselettel és készítésének titkaival ismertetett meg bennünket. (A „fehérnépek” a szoknya elé surcot /kötényt/ kötöttek, a szoknya alatt pedig pendelyt hordtak. Fejükön télen hárász kendő volt, lábukon pedig csizma).

Záhonyi András áttekintést adott a MBE tanér-egyénségeiről. A róluk készített film bemutatása technikai okok miatt jövőre tolódott át. Megemlékezett a 22 éve alakult Egyesület alapításának pillanatairól is.

Rózsa György a szerves műveltség kutatásának mai helyzetét tárgyalta.

Tibold Szabina a lelki tudattartalmak ismeretlen mezőivel ismertetett meg bennünket. Képkiallításának megnyitóján, a diósgyőri evangélikus templomban testvére játszotta el saját szerzeményeit.

Hervay Tamás az agy, az évkör és a Magyar Szent Korona kapcsolatát tárta elénk.

„*Régi Istennők a folyamközben*” címmel *Kovács Sándor* mutatta be a mezopotámiai kutatási eredmények körüli vitákat, háttérérdekeket.

Berényi László a Köristen és a „körösztyények”, a női és a férfi princípium kapcsolatának tárgyalása során a tatárlakai táblák analógiás megközelítését is elénk tárta.

Kotsis Árpád a sorstalanságról és a sorsszerűségről tartott előadást (barátian javasoljuk, hogy képeit legközelebb külön, nagyobb méretben és ne az ide-oda hajló teljes könyvlap beszkenelésével jelenítse meg).

Pénzes Gézané előadásában a kunoknak a magyar szabadságharcban betöltött szerepét taglalta.

Váradiné Osváth Ilona népi motívumokat és asztrálmitológiai összefüggéseket is felhasználó hímezései a magyar múlt fontos pillanatait idézték fel.

Farkasinszky Tibor ősi istenségeink kapcsolatrendszerét mutatta be a Tejút és környezetének csillagképeivel. Kitért a mezopotámiai vonatkozásokra is.

Sipos Erzsébet az ókori titkos társaságokat mutatta be. Megemlékezett, hogy szellemi hátterük Thot (Hermész) tanításaira épül.

Tóth Sándor a magyarok eredetéről beszélt (*Sze-kér Joachim Alajos* műve alapján). A bemutatott helységnevek magyarul is értelmezhetőek, ezért felvetette, hogy a „modern névátírások” bemutatókor mindig érdemes visszanyúlni a régebbi hangalak-leírásokhoz és a nyelvújítás előtti elnevezésekhez.

Gondos Béla az olaszországi Valle Camonica sziklarajzairól, érdekes emlékeiről mutatott be képeket, illetve Felvidék nemrég feltárt, középkori freskókkal díszített templomait jelenítette meg.

Pitlu János a Teremtő és a Természet kapcsolatának tárgyalása során őstörténetünkről és a Bibliáról beszélt. Bemutatta a Czuczor-Fogarasi szótár most megjelent 6. kötetét is.

Kovács Ágota a rudabányai templom szakrális jelképeivel ismertetett meg bennünket.

Czeglédi Katalin a magyar-török nyelvviszonyt mutatta be Mahmud al-Kasgari nyomán.

Sólyom Ferenc székely-magyar rovásjeleink számítógépes ligatúraképzésére alkalmas programját mutatta be.

Császár Tamás filmjei (*Rejtőzködő világ: Felvidék múltjáról, nevezetességeiről, Az ősi magyar rend: a pálosok igaz története*) őszinte és igaz képet kívántak adni a magyar múltról és történelemről.

Molnár V. József a magyar nép lélekképéről tartott előadást. Az utána „elrendelt rendkívüli szünet” lehetőséget teremtett, hogy Kálmány Lajos néprajzkutató újra kiadott könyvét (Magyar hitvilág, Ős-Kép Kiadó, 2011) a Fórum résztvevői megvásárolhassák.

Gyárfás Ágnes a karcsai templom jelképeinek mélytudati képrendszerével ismertette meg a hallgatóságot. A díszítő motívumok közt felbukkanó sárkányok, kígyók és oroszlánok a csillagos Égre vezetnek fel bennünket.

A konferenciát *Kovács Imre* református lelkipásztor áldása zárta.

Záhonyi András

Gyárfás Ágnes Fodor Jánossal a Talizmán teraszán

Tibold Szabina és Cemalettin Özdemir
II. Rákóczi Ferenc szülőháza előtt

Ibrahim Uzun búcsút mond

Cemalettin Özdemir Dr. Ibrahim Uzun és Ali Kog
II. Rákóczi Ferenc szarkofágja előtt a Kassai Dómnál

A XVI. Magyar Őskutatási Fórum résztvevői
II. Rákóczi Ferenc és sorstársai síremlékei előtt
a Kassai Dóm altemplomában